

RESUMÉ:

-
- 15.6. 1941** Forstander **Frede Terkelsen**, Danebod højskole, talte om håbløshed og håb i onde tider, som deler folk i 3 grupper: 1) De der mister håbet og går til grunde, 2) de der modnes og sejrer, samt 3) de der siger "Ja, vi har det i grunden meget godt". Landet har før lidt nederlag og rejst sig. Monrad emigrerede efter nederlaget i 1864, men kom hjem igen. Vi skal stå vagt om hans to grundpiller "lige ret for loven og den åndelige frihed".
Pastor **Søe Petersen**, Nr. Ørslev, talte om livsværdierne at have et mål, et vidtsyn, noget at leve for, det nationale, samt det religiøse.
-
- 1942-1945** Indbyderforeningen arrangerede ingen Valdemarsmøder.
-
- 15.6. 1946** Professor **Kristen Ejner Buhl Skydsgaard**, København, talte om, at nazisterne kun havde vundet én sejr, nemlig over jødefolket. Deres andre kampe for det gudløse lykkedes ikke. Selv om vi blev skånet under sidste krig, var der en ubeskrivelig ligegyldighed og selvgothed hos os.
Forstander **Morten Lunn Bredsdorff**, Tønder Seminarium, talte om indtryk og stemninger i grænselandet under og efter besættelsen. Nazismen og dens propaganda ødelagde efter genforeningen det begyndende samarbejde i Sønderjylland/Nordslesvig, men kun få børn gik i de tyske skoler. Nu spejder folk i Sydslesvig til Danmark, da de har mistet håbet efter krigen, og vi må håbe, at samarbejdet kan gro i stilhed.
-
- 15.6. 1947** Biskop **Axel Rosendal**, Roskilde, mindede om valdemarernes store tid med "Jyske Lov" i 1241 "Med lov skal land bygges", idet ingen lov er så god som sandheden. Kongen kan ikke ændre denne lov uden folkets vilje.
Forstander **Uffe Grosen**, Vallekilde højskole, talte om skole og oplysning til værn om det menneskelige og det folkelige. Englænderne mener, at efter kampen (krigen) skal man have råd til at mindes modstanderen. Om skolen mente taleren, at lærerne burde lære børnene mere indholdsrigt sange end de små og pjattede. Vor skole skal være livets skole og genrejse den menneskelighed og folkelighed, som blev nedkæmpet i de onde år.
-
- 15.6. 1948** Professor **Flemming Hvidberg**, København, talte ud fra tre skuespil om, at både nationerne og det enkelte menneske står i modsætningsforhold til hinanden. Vi må kunne glemme os selv og arbejde sammen på tværs af politik og forskellige sociale klasser.
Forstander **Hans Lund**, Rødding højskole, talte om, at Danmark var blevet geografisk mindre gennem århundreder, men folket havde bevaret sin livskraft – og i Sønderjylland havde nazismen slet ikke vundet fodfæste. Nu skulle danskheden stå sin prøve.
-
- 15.6. 1949** Forstander **Frede Terkelsen**, Danebod højskole, Als, talte om personlige oplevelser i Sydslesvig. For tiden tales om, at genforene denne landsdel med Danmark, da der stadig er megen danskhed her, herunder mange danske ord i det plattyske sprog. Sydslesvigerne stemte i sin tid på Hitler i håb om, at han kunne redde landet ud af arbejdsløshed og landbrugskrise – kun få var medlem af nazistpartiet. Hvis vi får de tyske flygtninge væk fra Sydslesvig, er der dansk flertal for at stemme sig tilbage til Danmark.
Professor **Hal Koch**, København, talte om voksenopdragelse. Den verdenspolitiske situation ligger små børns vrængen efter hinanden – og vi ser det også her i landet. Vi må derfor opdrage de voksne til at ville leve i samfundet.
-
- 15.6. 1950** Mødet var denne gang henlagt til Teatersalen i Næstved.
Forstander **Jens Marius Jensen**, Aarhus (tidl. Brøderup Højskole), talte om meningen med ungdomskommissionens betænkninger, især vedr. arbejderbeskyttelse. Efter betænkningen ønskedes en folkelig drøftelse af indholdet, men regeringen havde ret hurtigt udarbejdet et lovforslag. Han efterlyste uddannelse af ledere af ungdommen på landet, så den ikke lod sig lokke af byens tomme forlystelser.
Pastor **Oluf Anker Olsen**, Grundtvigskirken, København, talte om Dannebrog som symbol. Alle kender korsets symbolik, og den røde dug er symbol på dansk hjerteliv og folkeliv. Men farven er blegnet, fordi folk efter føler sig mere som del af samfundet frem for del af det danske folk – og dermed mere materialistiske. Herefter talte han om, at kvindernes vej til arbejdsmarkedet medfører, at børnene kommer mange timer i "børneparkeringsanstalt" – men det kan ikke erstatte hjemmet. Storbyen giver et fattigt åndsliv.
-
- 15.6. 1951** Forfatter **Jørgen Bukdahl**, Askov, talte om valdemartiden, som måske var en forudsætning for, at den danske stat eksisterer endnu i dag. Nederlagte i 1864 klargjorde, at fædrelandsbegrebet ikke bygger på stat og magt, men på modersmål og sindelag.
Biskop **Morten Christian Lindegaard**, Ribe, talte om, at vi efter trange tider altid har forstået at rejse os igen pga. den danske arv og kristne tro. Vi må ikke tabe modet, selv om det ser mørkt ud.

*Dette blev det sidste Valdemarsmøde, arrangeret af
Foreningen af Indbydere til Folkemøder i Sydsjælland*

15.6.1941

Folkemøde Valdemarsdagen den 15. Juni paa Hotel Valdemar, Vordingborg.

Kl. 15 Taler af Højskoleforstander *Terkelsen*, Danebod Højskole, Als, og Pastor *Søe Petersen*, Nr. Ørslev.
Højskolesangbogen benyttes. Alle er velkomne.

Paa Indbydernes Vegne:
H. P. Meinertsen. J. M. Jensen.

Næstved Tidende den 9.6.1941

Taler 1: Forstander **Frede Terkelsen**, Danebod højskole
<http://www.jv.dk/artikel/878511:hyperlokal--Gunner-Rasmussen-fortaeller-om-Danebod-HOjskole>

Taler 2: Pastor **Søe Petersen**, Nr. Ørslev

61 betalende voksne deltagere a' 1,00 kr.

Næstved Tidende den 16.6.1941:

Valdemarsdagens smukke Folkemøde i Vordingborg.

Gode Taler af Forstander *Terkelsen* og Pastor *Søe Petersen*, men intet Publikum.

Den sædvanlige Kreds, med Højskoleforstander *J. M. Jensen* og Provst *Meinertsen* i Spidsen, havde i god Tid indbudt til det traditionelle Folkemøde paa Valdemarsdagen og havde sørget for et Par gode Talere; men Mødet fik en krank Skæbne, idet der næsten ingen Tilhørere var til Dagens kloge og nøgterne Ord. Aarsagerne hertil var flere, den primære vel, at Mødet i Aar grundet paa et strengt Forbud maatte holdes inden Døre; hertil kom Valdemarsdagens ihærdige Regnvej og Tidens vanskelige Trafikforhold. Man savnede altsaa det store Opbud af Folk fra Oplandet og længere borte fra, desuden et stort Publikum fra Byen, og Resultatet var, at Mødet langt fra, hvad Publikum og dermed Stemning angaar, kunde maale sig med tidligere Tidens mægtige Friluftsmøder paa Byens historiske Valdemars-Terræn. Og alligevel blev det en stor og smuk Oplevelse.

Flagalleen var rejst, men Regnen skyllede ned over den, da Valdemarsmødet om Eftermiddagen tog sin Begyndelse i Hotel Valdemars store Sal. Paa Arrangørernes Vegne bragte Provst *Meinertsen* sit Velkommen til den lille Flok, der havde trodset Vanskelighederne, og til Dagens to Talere, Højskoleforstander *Terkelsen*, Danebod Højskole, og Sognepræst *Søe Petersen*, Nr. Alslev. Efter Salmen „Alt hvad som Fuglevinger fik“ paahørte man Forstander *Terkelsens* kloge og indtrængende Tale om, hvad man kan kalde

Haabløshed og Haab i onde Tider.

Tidene er tunge; det er Nederlagets Tid, og den, der bærer Aaget, har det ikke godt. Modgangstider er imidlertid ikke udelukkende af det onde, de kan ogsaa bringe Modning. Alt i alt udgaar der af Nederlaget tre Slags Mennesker, de, der mister Haabet og gaar til Grunde, de, der modnes og sejrer, — og saa den tredje Kategori, de, der siger: Ja, vi har det i Grunden meget godt! De sidste skal man ikke regne med, det kan ikke nytte at bebrejde dem deres Valenhed, da Skammen kun kan komme indefra. Konsekvent udelod Forstanderen Omtalen af den tredje Slags Mennesker, der nok tæller en stor Del, for saa at bringe en indgaaende Analyse af de haabløse og endelig fæstne sig ved dem, der modnes af de tunge Tider og modnes til Sejr. Den sidste Kategori skal man ubetinget holde fast ved; den tilhørte ogsaa Kristus, der Langfredag led et knusende Nederlag, men sejrede Paaskemorgen.

Man kan lade og bør lade Historiens Minder styrke sig til Fremtiden, idet vor tusindaarige Historie viser, at Danskerne før har lidt Nederlag, der blot har styrket dem og baaret dem frem til Sejr; man tænke paa 1864! Ligeledes har der før været Haabløsheds

og Haabets Mænd. Blandt de første maa man nævne Herman Bang, der var „vokset op i Dybbøls Skygge“, endvidere D. G. Monrad, der handlede urigtigt og vidste det, var ked af det, blev Emigrant. Han kom dog atter hjem, hvor han sagde til Lehmann: „Jeg har tabt Tilliden til mig selv.“ Trøsten genvandt han imidlertid, men fæstnede den til det evige. — En lemlestet kan leve videre som Krøbling; men vi maa ikke leve videre i krybende Tilstand. I alt Fald maa Haabets Mænd have været i Overtal; for de bragte Danmark frem i en frodig Udvikling, til Sejr. Folkestyret var skabt af Monrad, før han gav op, og dets to, fundamentale Grundpiller bør man fortsat staa Vagt om: lige Ret for Loven og den aandelige Frihed. Dette Styre blev udviklet. Af Haabets Mænd kan man nævne Chr. Richard, der allerede umiddelbart efter Nederlaget i sin Poesi udtrykker et spødt Genforeningshaab, Paludan-Müller, hos hvem dette Haab faar større Styrke i det smukke Digt „Brat af Slaget rammet“, Hostrup med „Bondens Sang til Lærken“ og A. D. Jørgensen, der gennem sin Gerning netop viste Historiens jævne, nøgne Sandhed.

Det praktiske Liv har naturligvis ogsaa sine Haabets Mænd, af hvilke man først af alle maa nævne Tietgen, endvidere Hedens Opdyrker, Dalgas. Til denne Kategori hører ogsaa en Mand fra vor Tid, Kongen, som hele Folket ser hen til med Fortrøstning; han er primus inter pares, den første blandt Ligemænd, og ved, at der er en højere oppe. Tanken paa Gud behersker i det hele taget alle Haabets Mænd, og den bør ikke skilles fra det folkelige. Folkeanden vaagner, naar Gud lader Folket se, hvad der var Menningen med det. Vi har levet i to Kravets Tiaar; lad derfor Fremtidens Kapiteloverskrift blive: vi vil tjene vort Folk, vort Land, Gud.

Provst Meinertsen takkede for den meget smukke Tale, og Forsamlingen sang „I al sin Glans nu straal Solen“.

Herefter gaves Ordet til Sognepræst Sæe Petersen, der holdt en indholdsrig og smuk Tale om

Menneskets Livsværdier.

Pastor Sæe Petersen er en Mand, der har set noget; før han kaldtes til Nr. Alslev, var han Præst for den danske Menighed i Buenos Ayres, og Gang paa Gang Talen igennem fik man smaa Beretninger om Mennesker, han havde mødt, og som kunde tages som Udtryk for den ene eller den anden Livsværdi. Karakteristisk for vor Tid er det, at Begreberne omskiftes, og derfor gælder det om at gøre sig klart, hvor bemeldte Livsværdier bestaar. Som den første Livsværdi nævnte Pastoren det, at være i Gang med noget, *at have et Maal* at stille efter; kun ved at eje denne Livsværdi bliver man lykkelig. Den anden Livsværdi er det *at have Vidsyn*, at kunne skelne Bagateller fra

det virkelig betydningsfulde og derfor kunne være overbærende. Denne Egen-skab kaldes der paa i Dag. Som den tredje Livsværdi paaegede Taleren Betydningen af, at man har noget at leve for; den, der lever efter det kendte Ord „Enhver er sig selv nærmest“ bliver et ulykkeligt Individ. Man maa stræbe mod en *Anti-Egoisme*, og her kan man se hen til Jesus som det store Eksempel, der var lykkelig, fordi han gav sig selv, og som udtrykte denne Livsvisdom i Ordene: Det er saligere at give end at tage.

En fjerde Livsværdi er *det nationale*. Herunder kunde Pastoren fortælle om Udvandrere, der langt borte længtes efter Danmark, og naar Længselen endelig blev stillet og de naaede hjem, saa gik Tankerne til det fjerne; de var blevet rodløse. Med vort Sprog hører en bestemt Mentalitet, en bestemt Kultur og den bestemte Form for Kristendom, som vi kender og elsker. Lad os haabe, at Folket altid vil forstaa den Livsværdi, der ligger i det nationale.

Endelig er der den femte Livsværdi, *det religiøse*, der udspringer af, at vi er i Slægt med Gud, at vi har en Rod i os, som vi kan blive ved eller opgive; men den, der forlader sin religiøse Rod, faar et sørgeligt Liv. Til Gud kan man gaa tre Veje, Følelsens, Viljens eller Erkendelsens; én Vej skal man gaa, for hvis man overser det religiøse, overser man den største af alle Livsværdier.

15.6.1946

Folkemøderne i Sydsjælland

Grundlovsmøde afholdes i MOGENSTRUP Onsdag den 5 Juni Kl. 14,30 med Foredrag af Forstander Hans Lund, Rødding og Pastor Oluf Olsen, Grundtvigskirken.

Valdemarsmøde afholdes paa Slotsruinen i VORDINGBORG Lørdag den 15. Juni Kl. 14,30 med Foredrag af Professor Skydsgaard, København, og Seminarieforstander M. Bredsdorff, Tønder. Højskolesangbogen benyttes.

Som Indbydere:

H. P. Meinertsen, Everdrup, E. Juhre, Brøderup, O. Madsen, V. Egesborg, P. C. Poulsen, Hyllinge, O. Fr. Olsen, Blangsløv, H. P. Bendtsen, Kalby, Chr. Olsen, Rødstofte, Kr. Bruun, Præsto, Niels Rasmussen, Boget, Sigfred Petersen, Spjellerup, Harald Larsen, Ørslev, Kr. Kristensen, Lundby, E. Petersen, Herlufsholm, Chr. Larsen, Olstrup, P. Mehlsen, Ll. Næstved, Anders Rasmussen, Eskildstrup, N. Ehrenreich, Vordingborg, Ejnar Nielsen, Tvingbro, P. Petersen, Spragelse, Frede Jensen, Stensby, Knud Madsen, Baarse, Kr. Hansen, Rosagre, P. Holmstrup, Kongsted, A. P. Andersen, Kindvig, Fr. Hansen, Næs, Ole Nærup, Præsto, N. P. Nielsen, Smakkebæk, Lund Jensen, Mogenstrup, H. O. Hansen, Blangsløv, Aksel Gundersen, Skovhuse, N. Geert Jørgensen, Snesere, P. Madsen Petersen, Næstelse, S. A. Munk, Næstved, N. Jul, Vordingborg, Chr. Wissing, Vordingborg, N. P. Larsen, Bøgesø og Oluf Petersen, Næstved.

NB.: I Tilfælde af daarligt Vejr holdes Mødet i Mogenstrup i Kroens Sal og Vordingborgmødet paa Borggaarden.

Næstved Tidende den 1.6.1946

86 betalende voksne deltagere a' 1,25 kr.

Næstved Tidende den 13.6.1946:

Valdemarsmødet i Vordingborg
Et Møde, der bør samle stor Tilslutning.

Førstkommende Lørdag Eftermiddag holdes det andet af Folkemøderne i Sydsjælland, nemlig Valdemarsmødet paa Slotsruinen, med Professor Skydsgaard, København, og Seminarieforstander M. Bredsdorff, Tønder, som Talere.

Det er to kendte og gode Mænd, der skal tale, og Mødet bør derfor samle stor Tilslutning baade fra By og Land.

I Tilfælde af daarligt Vejr vil Mødet blive holdt paa Borggaarden.

FOLKEMØDET I VORDINGBORG
paa Valdemarsdagen i Lørdags havde paa Grund af det daarlige Vejr ikke samlet saa stor Tilslutning som sædvanligt, og Mødet maatte paa Grund af Vejret holdes i Borggaardens store Sal i Stedet for paa Slotsruinen.

Provst Meinertsen bod velkommen og mindede om, hvorledes Inge-mann for 100 Aar siden til Trøst og Opmuntring for det danske Folk i den svære Tid efter Napoleonskrigene havde skrevet sit store Digt om Valde-mar den Store og hans Mænd, der sluttede med Linjerne:

Hvad Danmark var, kan det atter blive.
Endnu er Fædrenes Aand i Live.

Disse Ord blev til Opmuntring for mange dengang, og de kan ogsaa være til Opmuntring i vore Dage, sagde Provsten.

Taler 1: Professor **Kristen Ejner Buhl Skydsgaard**, København

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Kirke_og_tro/Teolog/K.E._Skydsgaard

Taler 2: Forstander **Morten Lunn Bredsdorff**, Tønder Seminarium

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Uddannelse_og_undervisning/Seminarie_rektor/Morten_Bredsdorff

Næstved Tidende den 16.6.1946:

Valdemars-Mødet i Vordingborg

Et Møde med to gode Foredrag af Professor Skydsgaard og Seminarieforstander Bredsdorff

En Grænse for det gudløses Magt.

Derefter talte Prof. Skydsgaard, København, der indledende omtalte det nazistiske Tysklands Forsøg paa at erobre hele Verden.

Tyskland vandt til at begynde med mange Sejre, sagde Professorens, men kun een af de tyske Sejre var komplet, og det var Sejren over Jødefolket. Tysklands Kamp for Herredømmet over Europa viste, at det gudløse og det gudfjendtlige har en overmenneskelig Magt, men Gud lader sig ikke spotte. Der er en Grænse for det gudløses Magt, og Europa blev frelst fra den Afgrund, som Tyskland bragte det henimod.

Midt i dette store Opgør, som har fundet Sted, iaa vort lille Land, der altid er blevet saa mærkeligt værnet. Vi blev rykket hen mod Afgrundens Rand, men vi blev frelst.

Glæde og Angst.

Vore Sind er nu opfyldt af Glæde over Befrielsen, men ogsaa af Angst for vort Folk og for os selv. Angst for, at Guds Godhed mod Folket ikke fører det til Omvendelse.

Gud sparede os i den første Verdenskrig og gav os i 1920 en stor dejlig Gave, nemlig Sønderjylland, og i det store Opgør fra 1939 til 1945 beskærmede han vort Land og Folk paa en forunderlig Maade.

Det er imidlertid en ubeskrivelig Ligegyldighed og Selvgodhed, der præger os. Det var en frygtelig Antikristendom, der opstod i det nazistiske Tyskland, men der er ogsaa en anden Antikristendom, nemlig Mæthedens, Magelighedens og Ligegyldighedens Gudløshed.

Andre Steder i Europa ligger Kirkerne i Grus, men her i Landet staar de uberørte som et Tegn paa Guds Godhed mod vort Land. Alt for mange af disse Kirker ligger der imidlertid saa mærkeligt museumsagtige. Vi vil ikke af med dem, men vi bruger dem heller ikke nok.

Livets Vej for det danske Folk gaar i Dag frem ad den Vej, ved hvilken de danske Kirker ligger midt mellem Gaarde og Huse. Vi maa tilbage til det Sted, hvor vore Forfædre gik bort

Grænselandet under og efter Besættelsen.

Provst Melnertsen takkede Professor Skydsgaard for det gode og alvorlige Foredrag, og derefter talte Seminarleforstander M. Bredsdorff, Tønder, om Indtryk og Stemninger i Grænselandet under og efter Besættelsen.

Han omtalte, at under Besættelsens 5 tunge Aar var Sønderjyderne den Del af Befolkningen, der udviste den største Selvbekendelse. De var klar over, at Besættelsen kunde være længe, men de vidste, at det har slet ingen Hast for den, som tror.

Nu staar man efter Befrielsen midt i Opgøret med det tyske Mindretal, og det viser sig, at noget af Ugræsset fra den anden Side af Grænsen er føjet over Hegnet.

Efter Genforeningen gav Danmark det tyske Mindretal i Nordslesvig de samme Rettigheder, som vi selv ønsker. Vi ønskede ikke at føre en Tvangspolitik som den, der bragte Tyskerne saa store Nederlag i Nordslesvig før Genforeningen, og vi havde vel ogsaa en godtroende Tillid til, at vi kunde vinde Tyskerne med det gode.

Delte Meninger om Behandlingen af det tyske Mindretal.

Der var ogsaa ved at ske en Brobygning mellem det danske Flertal og det tyske Mindretal i Nordslesvig, men saa kom Nazismen og mobiliserede det tyske Mindretal mod Danmark, og de tyske Privatskoler blev i uhyggelig Grad ondartede Arnesteder for nazistisk Ungdomsopdragelse. Trods Tyskernes voldsomme Propaganda og skønt de baade lokkede og truede blev Tilgangen af Elever til de tyske Skoler imidlertid meget lille. I Grænsebyen Tønder gik der kun en Snæs Børn over i den tyske Skole, og det er det bedste Udtryk for den nordslesvigske Danskheds indre Styrke.

Nu ønsker det store Flertal af den danske Befolkning i Sønderjylland, at vi skal bryde med den frisludede Mindretalslovgivning, som hidtil har været gældende i Nordslesvig. Det er efter min og mange andres Mening forkert, sagde Seminarleforstanderen. Vi maa efter min Mening give det tyske Mindretal de samme Rettigheder, som vi ønsker for os selv og vore Landsmænd i Sydslesvig. Vi er stærke nok i Grænselandet til at kunne gøre det, og hvis vi ophæver de tyske Kommuneskoler, Indkapsler vi Tyskheden i de tyske Privatskoler, hvad der kan blive farligt for os, og de tyske Frimeenheder bliver politiske Menigheder.

Den Form og Udstrækning, som Udrensningen i Nordslesvig har, er efter min Opfattelse skadelig. Det tyske Mindretal viser ingen Tegn paa Anger, men paa alt andet, og det vilde være klogt at vise Storsind i dette Spørgsmaal.

Forholdene i Sydslesvig.

Seminarleforstanderen kom derefter ind paa Forholdene i Sydslesvig og omtalte Danskhedens store Vækst syd for Grænsen. Der er nogle, der mener, at denne Vækst skyldes en Danskhed, der vaagner og bliver sig selv bevidst, sagde han, men jeg mener, vi skal

være varsom med at bruge for stærke Ord.

Befolkningen i Tysklands Grænseegne er overalt desperate og rodløse og ved hverken ud eller ind nu efter Tysklands Sammenbrud. Det samme er Tilfældet i Sydslesvig, og derfor ser en stor Del af Befolkningen med Forventning mod Danmark, der paa underfuld Vis kom igennem Krigen.

Der er ingen Tvivl om, at der er ved at vaagne noget i Sydslesvig, som er glædeligt for os, og det er ogsaa glædeligt, at mange ser mod Danmark med Tillid, Haab og Fortrøstning, for det tyder jo paa, at en vis Afspænding i Grænsekampen er mulig. Man maa blot ikke bygge noget som helst politisk paa det, for det bliver i saa Fald kun Eventyrpolitik. Vi skal derimod oplyse den sydslesvigske Befolkning om Danmark og støtte og udvikle de Muligheder, der er dernede. Saa maa vi iøvrigt se, hvad der med Tiden kan gro dernede, og vi maa først og fremmest respektere den Selvbekendelsesret, som er det eneste Grundlag, en Grænse kan drages efter.

Provst Melnertsen takkede Seminarleforstander Bredsdorff for Foredraget og gav ham Ret i, at det bør gro i Stilhed i Sydslesvig, og derefter sluttede det udmærkede Møde med en Sang.

15.6.1947

Folkemøderne i Sydsjælland.

Grundlovs møde afholdes paa Brøderup Ungdomsskole Torsdag den 5. Juni Kl. 15 med Foredrag af Forst. Johs. Petersen-Dalum og Prof. Hansen-Larsen, København.

Valdemarsmøde afholdes paa Slotsruinen i Vordingborg Søndag den 15. Juni Kl. 15 med Foredrag af Biskop Rosendal, Roskilde, og Forstander Uffe Grosen, Vallekilde. Højskolesangbogen benyttes.

Som Indbydere:

H. P. Meinertsen, Everdrup, O. Madsen, V. Egesborg, P. C. Poulsen, Hylinge, O. Fr. Olsen, Blangslev, H. P. Bendtsen, Kalby, Chr. Olsen, Rødstofte, Kr. Bruun, Præste, Niels Rasmussen, Bøget, Sigfred Petersen, Spjellerup, Harald Larsen, Ørsløv, Kr. Kristensen, Lundby, E. Petersen, Herlufsholm, Chr. Larsen, Olstrup, P. Mehlsen, L. Næstved, Anders Rasmussen, Eskildstrup, N. Ehrenreich, Vordingborg, Ejnar Nielsen, Tvingbro, P. Petersen, Spragelse, Frede Jensen, Stensby, Knud Madsen, Baarse, Kr. Hansen, Rosagre, P. Holmstrup, Kongsted, A. P. Andersen, Kindvig, Fr. Hansen, Næs, Ole Neerup, Præste, N. P. Nielsen, Smakkebæk, Lund Jensen, Mogenstrup, H. O. Hansen, Blangslev, Aksel Gundersen, Skovhuse, N. Geert Jørgensen, Snesere, P. Madsen Petersen, Næstelse, S. A. Munk, Næstved, N. Jul, Vordingborg, Chr. Wissing, Vordingborg, N. P. Larsen, Bøgesø, Oluf Petersen, Næstved, O. Krog-Meyer, Mern, Sv. Austin Hansen, Præste, M. Kelstrup, Everdrup og P. Thomsen, Rønnebæk.

Næstved Tidende den 31.5.1947

Næstved Tidende den 16.6.1947:

Ingen Lov er saa god som Sandheden

Valdemarsfesten i Vordingborg maatte henlægges til Borggaarden, hvor 400 Mennesker hørte Biskop Rosendal og Forst. Uffe Grosen.

VALDEMARSFESTEN i Vordingborg kunde paa Grund af det kraftige Bygevejr i Gaar Eftermiddags ikke holdes paa Slotsruinen. I Stedet samledes hen imod 400 Mennesker paa Borggaarden, hvor man fik to fortræffelige Foredrag af henholdsvis Biskop Axel Rosendal og Højskoleforstander Uffe Grosen, Vallekilde.

Provst Meinertsen indledede, og efter Grundtvigs „Langt højere Bjerger“ talte Biskoppen, der indledede med at mindes Valdemarernes store Tid, dengang Flaget faldt ned fra Himlen. Valdemarerne ikke blot højste Flaget, men de byggede ogsaa noget, de lagde Grunden. 1241 gav Valdemar Sejr den jydsk Lov her i Vordingborg. Grunden, Flaget over det hele, begge Dele var noget med Farfare. „Med Lov skal Land bygges ...“. Indledninger er kærnedansk. Med disse Ord er der sagt ikke blot noget om, hvad der var Gundtankerne i Jydsk Lov, men der er egentlig sagt noget om Grundvolden for hele vor Kultur. Man hører saa tit Taagetale om den Ting. Det er paakrævet, at faa Mennesker til at tænke Sagen en lille Smule igennem. Hvad er det f. Eks., de mener, naar de taler om nordisk Kultur eller vesteuropæisk Kultur?

Det slaas fast i Indledningen, at ingen Lov er saa god som Sandheden. Det er det fundamentale, og Grundlove er Udgangspunkter.

Biskoppen slog fast, at Propaganda er systematiseret Løgn og mindedes Besættelsestiden og den Tid, hvor man havde en Kultur, som stod i et skævt Forhold til Sandheden. Under denne Tid blev ogsaa Sandheden voldtaget.

Jeg tror, Sandheden er en reel Magt, som man kan trodse, men den faar det sidste Ord. Sandheden er noget, der kræver os. I Ægteskabet er det Nat, hvis Mand og Hustru ikke kan stole paa hinanden. Nej, Sandheden forpligter. Taler om Sandheden peger ud over den haandgribelige Verden. Og det gør Jydsk Lov ogsaa, idet den siger, at selv Kongen ikke kan ændre den uden Folkets Vilje. Alle Ord om Sandheden har faaet en nærgaaende Klang i Ordene: „Jeg er Sandheden og Livet, og hver den, som er af Sandhed, hører min Røst“.

Biskoppen talte om Begrebet „lige Ret for alle“, hvor han fremsatte den Betragtning, at Ret og Lov ikke bunder i en Førers Vilje. Al Tale om Sandheden og Retten, der ikke til syvende og sidst er forløjet i Evigheden, den holder ikke. Den Dag, Tovene kappes, er vi ude at svømme.

Taleren kom ind paa „Friheden under Ansvar“. Man kan tale om Friheden, saa det bliver helt vammelt, men Flaget i sig selv er Symbolet paa vor Frihed. Søren Kierkegaard, denne Aandsaristokrat, kan sagtens mere sig og sige, at Menneskene er nogle snurrede nogle.

I det Øjeblik, en Tanke lever, maade den have Lov til at præge min Handling, min Handling og mine Ord. Men da melder sig et Problem. Da Adam mødte Eva i Haven, var hans personlige Frihed nedskaaret med 50 pCt. Man kan godt sige, at i det ideelle Samfund har vi Talefrihed — men under Ansvar! Anderledes kan Frihed ikke have i denne Verden. Hvad et Menneske saar, skal et Menneske høste.

Om det altsammen gælder det, at de „Sten“ er Fundamentet i vort frie Folkeliv, i vort demokratiske Samfund. (Stærkt Bifald).

Da Biskoppen steg ned fra Talerstolen, mens Bifaldet brusede mod ham, blev en lille Hund forskrækket og fo'r gøende rundt paa Gulvet, hvor paa Biskoppen med et Smil sagde: — Den er aandeligt interesseret!

Taler 1: Biskop Axel Rosendal, Roskilde

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Kirke_og_tro/Biskop/Axel_Rosendal

Taler 2: Forstander Uffe Grosen, Vallekilde højskole

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Uddannelse_og_undervisning/H%C3%B8jskoleforstander/Uffe_Grosen

264 betalende voksne deltagere a' 1,50 kr.

Livets Skole

Efter Sangen „Hil dig, vor Fane“ talte Forstander Grosen, der talte om Skole og Oplysning. — Efter forrige Verdenskrig var Skole og Oplysning ogsaa hyppigt Slagord. Naar der tales om disse to Ting, spørger man: „Hvad vil de?“. Det skal være en Skole og en Oplysning til Værn om det menneskelige og det folkelige. Engländerne har Ordet: *humanity*, som siger uhyre meget. Ordret betyder det: menneskelig. Det betyder ikke noget sentimentalt, men det betyder, at selv under den haardeste Kamp kræves kræves fair play. Naar Kampen er forbi, og man -
pen er forbi, saa skal den være forbi, og man har Raad til ogsaa at mindes Modstanderen. Det har man Raad til, naar to Lande har ofret deres bedste Ungdom. Det menneskelige er alle Dage noget folkeligt. Men det at være Menneske er at høre et bestemt Folk til, og jo mere vi forstaar det, jo bedre kan vi leve Menneskelivet. Grundtvig taler mere om det folkelige end om det nationale. Det nationale kan jo imidlertid meget let blive til det *nationalistiske*. Vi har lige oplevet en Periode, hvor Forskellen traadte tydeligt frem. Det menneskelige maa alle Dage være noget folkeligt, men

det folkelige maa altid have noget menneskeligt i sig.

Videre i sit Foredrag kom Forstanderen ind paa Skolegerningens og Oplysningens Praksis. Han talte om Børnelærdømmene og fandt, at mange Lærere begik en Fejl ved at lære Børnene at synge nogle smaa, pjattede Sange, fremfor at udnytte de Rigdomme, som findes i vore hjemlige Salme- og Sangbøger.

Der skal personlig Modenhed og Erfaring til at lære Historien og ogsaa til den gode Litteratur, ja, det lader sig ikke gøre at tilegne sig den uden.

Vi vil, at vor Skole skal være en Livets Skole, og det sker bedst ved, at der gaar mange Traade mellem Skolen og det virkelige Liv. Saa vil mange tænke paa Fagskolen. Men jeg vil have Lov til at sige, at vi først og fremmest danske Mennesker, og er vi kristne Mennesker, da er vi kristne danske Mennesker. Og her har en Skole for den voksne Ungdom en ganske særlig Plads. Vi trænger til en Skole, som kan genrejse den Menneskelighed og Folkelighed, som blev nedkæmpet i de onde Aar. Nu er det paany Mennesket og Nationen, vi kalder paa.

Jeg kan samle alt, hvad jeg har sagt, i et Fyndord:

*„Det djævelske skal du forsage,
det dyriske skal du underkue, men
det menneskelige skal du højt
ære og elske.“*

Foredraget hilstes med varmt Bifald og efterfulgtes af Grundtvigs „Et jævnt og muntert, virksomt Liv paa Jord“.

Provst Meinertsen sluttede og mindede om, at disse Møder næste Aar havde 50 Aars Jubilæum.

15.6.1948

Folkemøderne i Sydsjælland

Grundlovsmede afholdes paa Brøderup Ungdomsskole Lørdag den 5. Juni Kl. 14.30 med Foredrag af Magister Jens Rosenkjær, København, og Forstander Haarder, Rønshoved.

Valdemarsmede afholdes paa Slotsruinen i Vordingborg Tirsdag den 15. Juni Kl. 14.30 med Foredrag af Professor Flemming Hvidberg, København, og Forstander Hans Lund, Rødding.

Højskolesangbogen benyttes.

Som Indbydere: O. Madsen, V. Egesborg, P. C. Poulsen, Hyllinge, O. Fr. Olsen, Blangslev, Chr. Olsen, Rødstofte, Kr. Bruun, Præste, Niels Rasmussen, Bøget, Sigfred Petersen, Spjellerup, Harald Larsen, Ørslev, Kr. Kristensen, Lundby, E. Petersen, Herlufsholm, Chr. Larsen, Olstrup, P. Mehlsen, Ll. Næstved, Anders Rasmussen, Eskildstrup, N. Ehrenreich, Vordingborg, Ejnar Nielsen, Tvingbro, P. Petersen, Spragelse, Frede Jensen, Stensby, Knud Madsen, Baarse, Kr. Hansen, Rosagre, P. Holmstrup, Kongsted, A. P. Andersen, Kindvig, Fr. Hansen, Næstved, Ole Neerup, Præste, N. P. Nielsen, Smakkebæk, Lund Jensen, Mogenstrup, H. O. Hansen, Blangslev, Aksel Gundersen, Skovhuse, N. Geert Jørgensen, Snesere, P. Madsen Petersen, Næstelsø, S. A. Munk, Næstved, N. Jul, Vordingborg, Chr. Wissing, Vordingborg, N. P. Larsen, Bøgesø, Oluf Petersen, Næstved, O. Krog Meyer, Mern, Sv. Austin Hansen, Præste, M. Kelstrup, Everdrup, P. Thomsen, Rønnebæk, og E. Greve, Brøderup.

Efter Grundlovsmedet holder Indbyderne Mede paa Ungdomsskolen.

Præstø Avis den 1.6.1948

Præstø Avis den 16.6.1948:

Der vil altid være betydelig større Danskhed i Sydslesvig nu end i 1940

God Tilslutning til Valdemarsmødet i Vordingborg i Gaar med Professor Flemming Hvidberg og Forstander Hans Lund som Talere.

Valdemarsmødet paa Slotsruinen i Vordingborg i Gaar fandt Sted i et pragtfuldt Sommervejr og havde samlet god Tilslutning.

Redaktør Kr. Bruun, Præstø, bød paa Mødeudvalgets Vegne velkommen og udtalte Mindeord om Provst Meinerntsen, der i mange Aar ledede Folkemøderne paa Brøderup og i Vordingborg. Endvidere omtalte han, at det foruden Valdemarsdag ogsaa var Genforeningsdag, og mindede om det Løfte, Sydslesvigerne fik ved Grænseforeningen: I skal ikke blive glemte.

Kun Mennesker, der kan glemme sig selv, kan udrette noget.

Derefter talte Professor Flemming Hvidberg, København, der indledende omtalte tre moderne Skuespil og ud fra disse skildrede, hvorledes ikke alene Nationerne, men ogsaa de enkelte Mennesker staar i et næsten uoverstigeligt Modsetningsforhold til hinanden.

Ogsaa her i vort Land er der meget, der skiller, fortsatte Professoren. Der er dybe Kløfter mellem forskellige Klasser, som ikke forstaar hinanden og ikke kan lide hinanden, og i det politiske Liv savner vi det at kunne mødes i et tværpolitisk Arbejde. For at blive frie Mennesker, der kan være med til at bygge vort Land op, maa vi kunne glemme os selv. Der kan kun udrettes noget af de Mennesker, der kan glemme sig selv i Tjenesten for en Sag, og Kristendommen er den eneste Magt, der kan give Mennesker denne Frihed.

Nordslesvig et Vidnesbyrd om den danske Livskraft.

Derefter talte Højskoleforstander Hans Lund, Rødding, der skildrede, hvorledes Danmarks ydre Magt var blevet mindre og mindre igennem Aarhundreder. Men denne Nedgang har ikke berøvet det danske Folk dets Livskraft, fortsatte Skoleforstanderen, og Danskheden i Nordslesvig er et Vidnesbyrd om den danske Livskraft. Her har Danmark vundet en stor Sejr, idet Danskheden i Nordslesvig var større i 1914 end i 1864, og idet det var det eneste Sted, hvor det nazistiske Propagandaapparat satte ind med fuld Musik uden at give Resultat, efter at Hitler var kommet til Magten.

Den danske Folkekultur skal nu staa sin Prøve i Sydslesvig.

Sluttelig kom Højskoleforstanderen ganske kort ind paa det sydslesvigske Spørgsmaal. Danskheden er vældet frem dernede som en Springflod, sagde han, og selv om dette politisk ikke skulde føre til noget, og selv om nogle, der slutter sig til Danskheden dernede, maaske igen vil vende sig bort i Skuffelse, saa vil Flodbølgen aldrig vende tilbage til sit gamle Leje. Der vil altid være en betydelig større Danskhed nu i Sydslesvig end i 1940, men den danske Folkekultur skal nu staa sin Prøve i Sydslesvig, og det staar til det danske Folk at give denne Folkekultur det nødvendige Indhold og den rette Styrke.

Red. Bruun takkede de to Talere og udtalte, at det havde været et godt Møde trods Soldaterne.

Dermed sigtede han til, at der paa Mødepladsen og ved denne opholdt sig en Del Soldater, der ganske savnede

almindelig Opdragelse. De forstyrrede Talerne og navnlig Professor Hvidberg med deres ugenerte Snak og dumme Bemærkninger, og de fortsatte med at genere Mødet paa denne Maade, skønt Professoren brød af og henstillede til dem at tie stille.

Taler 1: Professor Flemming Hvidberg,
København

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Samfund,_jura_og_politik/Myndigheder_og_politisk_styre/Undervisningsminister/Flemming_Hvidberg

Taler 2: Forstander Hans Lund, Rødding højskole
<http://www.graenseforeningen.dk/leksikon/p/all/4080>

195 betalende deltagere a' 1,50 kr. pr. voksen

15.6.1949

Valdemarsmøde i Vordingborg

Onsdag d. 15. ds. Kl. 15 paa Slotsruinen. I daarligt Vejr paa Borggaarden. Talere: Fru Bodil Koch, Forst. Frede Terkelsen, Danebod. Alle er velkomne.

Udvalget for Folkemøder i Sydsjælland

Præstø Avis den 13.6.1949

Valdemarsmødet paa Ruinen

Vi har i Anledning af Valdemarsmødet i Vordingborg paa Onsdag modtaget følgende:

Selv om der har været mange Grundlovs møder rundt i Sydsjælland, har Udvalget for Folkemøderne alligevel vedtaget at holde det sædvanlige Valdemarsmøde paa Slotsruinen. Der er Tradition for dette Møde, og derfor har man ogsaa ønsket, at det skal holdes i Aar.

Som Talere kommer Professor Hal Kochs Hustru, Folketingsmedlem Fru Bodil Koch, og Forstander Frede Terkelsen, Danebod. Fru Kochs Emne er ikke opgivet, men Forstander Terkelsen vil fortælle om personlige Oplevelser i Grænselandet, og da begge Talere er livlige og gode Foredragsholdere, er der ikke Tvivl om, at det vil blive et interessant Møde.

I Tilfælde af daarligt Vejr holdes Mødet paa Borggaarden.

Valdemarsmødet i Vordingborg i Gaar maatte paa Grund af det kølige og blæsende Vejr holdes paa Borggaarden i Stedet for paa Ruinerrænet, og Mødet kom derfor til at savne den smukke og festlige Ramme, som det ellers vilde have faaet.

Formanden for det Udvalg, der arrangerer disse Møder, Redaktør Kr. Bruun, Præstø, bød velkommen, og derefter talte Højskoleforstander Frede Terkelsen, Danebod, som paa Grundlag af personlige Indtryk fra og Oplevelser i Sydslesvig gav en meget levende og varmfølt Skildring af Udviklingen Syd for Grænsen.

Taler 1: Forstander **Frede Terkelsen**, Danebod højskole, Als
<http://www.jv.dk/artikel/878511:hyperlokal-Gunner-Rasmussen-fortæller-om-Danebod-HOejskole>

Taler 2: Professor **Hal Koch**, København
http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Historie/Ki_rkehistoriker/Hal_Koch

Præstø Avis den 16.6.1949:

Side 6 — Torsdag den 16. Juni

Mennesker maa opdrages til at leve sammen

Valdemarsmøde i Vordingborg med Foredrag af Højskoleforstander
Frede Terkelsen og Professor Hal Koch.

Danmarks mest brændende Spørgsmaal.

Frede Terkelsen betegnede det sønderjydske Spørgsmaal som Danmarks mest brændende Spørgsmaal for Tiden og et Spørgsmaal, som bør hæves over Partipolitikken. Og der er, fortsatte han, sket den glædelige Udvikling, at Nordslesvig i Aarene fra 1940 til 1945 er blevet svejst saa fast sammen med det øvrige Land, at naar Folk nu spørger om Udviklingen i Sønderjylland, saa mener de Sydslesvig.

Der er jo nogle, der mener, at Danskheden i Sydslesvig er en forholdsvis ny Danskhed, der er vokset frem efter Tysklands Kapitulation, men det er ikke rigtigt. Danskheden Syd for Grænsen foldede sig først rigtig ud i 1945, fordi den hidtil havde været bastet og bundet af den tyske Tvang, men der var i Sydslesvig megen Danskhed, som var overvintret helt fra 1864, og i Aarene efter den første Verdenskrig blev flere og flere Sydslesvigere sig deres Tilhørsforhold bevidst.

Saa gal som en Tysker ...

Forstander Frede Terkelsen nævnte i denne Forbindelse flere morsomme Eksempler paa, hvorledes den plattyske Dialekt, som Sydslesvigere taler, minder meget mere om Dansk end om Tysk, og hvorledes de i daglig Tale bruger mange danske Talemaader. F. Eks. siger en Mand i Angel om sin Nabo, naar han vil fortælle, at Naboen blev noget saa gal i Hovedet, at han blev lige saa gal som en Tysker, og i hele Slesvig lige til Dannevirke bruger man danske Ord som Vælling og mange andre, som overhovedet ikke har noget med Tysk at gøre. Hidtil har mange af Sydslesvigerne troet, at det var særlige plattyske Ord, men nu gaar det op for dem, at det er danske Ord, der vidner om Landsdelens danske Fortid.

Udviklingen i Sydslesvig svarer til Udviklingen i Nordslesvig.

Men kan denne Danskhed, der nu gror frem, holde? er der mange, der spørger, fortsatte Forstander Frede Terkelsen. Ja, jeg har set saa mange Eksempler paa, at den holder, at jeg ikke kan tro andet.

Udviklingen i Sydslesvig i Dag er nøjagtig den samme som den, der fandt Sted i Nordslesvig før Genforeningen, og her har Danskheden holdt saa godt, at det tyske Mindretal bliver mindre og mindre, efterhaanden som de nye Slægtled vokser op.

Sydslesvigerne og Hitler.

Men Sydslesvigerne har været Nazister, er der nogle, der siger. Jeg vil gerne ramme en forsvarlig Pæl gennem denne Paastand. Det er rigtigt, at mange i Sydslesvig stemte paa Hitler, før han overtog Magten, men de gjorde det, fordi de troede, at han kunde redde Landet ud af den stigende Arbejdsløshed og Landbrugskrisen, men de har aldrig været Medlemmer af Nazipartiet, og vi skal være varsomme med at laste dem, fordi de tog fejl og stemte paa Hitler. Der var jo i sin Tid ogsaa mange her i Landet, som mente, at vi burde have en stærk Mand som Hitler her i Landet.

Hvis Flygtningene kommer væk, er Sydslesvigs Fremtid dansk.

Forstander Frede Terkelsen skildrede det omfattende Skolearbejde og kirkelige Arbejde i Sydslesvig og understregede sluttelig, at hvis man bare faar fjernet Flygtningene fra Landsdelen, saa vil Sydslesvig med Tiden blive dansk igen. Saa kan det simpelt hen ikke undgaas, at der kommer en Genforening, sagde han.

Over Halvdelen af den hjemmehørende Befolkning stemte dansk, og hvis Omraadet om Kielerkanalen gøres til et interenationale Omraade, som der er Planer om, vil Sydslesvig kunne stemme sig hjem til Danmark med samme Stemme procent, som Nordslesvig gjorde det i 1920.

Danskheden i Sydslesvig er ikke Konjunktur, som nogle mener. Desimod er der desværre i Nordslesvig en vis Modstand mod at faa Sydslesvig med til Danmark, fordi man frygter Konkurrencen fra Flensborg, og det kalder jeg Konjunktur.

Hvis vi blot faar de tyske Flygtninge væk, saa bliver Sydslesvigs Fremtid dansk.

Redaktør Kr. Bruun takkede Forstander Frede Terkelsen for den udprægede Genforeningstale. Vi er mange, der tror paa Sydslesvigs Genforening med Danmark, og Forstander Terkelsen har bestyret os i denne Tro, sagde Red. Bruun.

En forbistret Evne til at ødelægge Arbejdsglæden og Livsglæden for hinanden.

Derefter talte Professor Hal Koch, der var kommet til Stede i Stedet for Fru Bodil Koch, som var blevet forhindret. Han rejste i et meget interessant og tankevækkende Foredrag Spørgsmaalet om en Voksenopdragelse og satte som sædvanlig Problemerne saadan paa Spidsen, at de ikke kunde undgaa at trænge sig ind paa Tilhørerne.

Professoren indledede med at sammenligne den verdenspolitiske Situation med den Maade, hvorpaa Børn er tilbøjelig til at vrænge efter hinanden, saaledes at det uvægerlig fører til Slagsmaal.

Men Forholdet mellem Befolkningen her i Landet er jo ikke bedre, fortsatte han, og i mange Ægteskaber og Familier forbitrer man Tilværelsen for hinanden. Man har en forbistret Evne til at ødelægge Arbejdsglæden og Livsglæden for hinanden.

Man maa derfor spørge sig selv, om der da ikke er noget at gøre herved? Hvorfor er vi Mennesker saa lidet egnet til at leve sammen?

Skolerne opdrager ikke Eleverne til at leve sammen med andre i et Samfund.

Ja, hvis Forholdet skal blive bedre, saa er der kun eet at gøre, og det er, at man faar gennemført en eller anden Form for Opdragelse af voksne Mennesker, der er fantastisk uopdragne og ikke føler, hvilket Ansvar det er at leve sammen med andre i et Samfund.

Naar de unge forlader Skolen i 14 Aars Alderen, saa faar de faglig eller videregaaende kundskabsmæssig Uddannelse, men ikke andet, skønt Alderen fra 14 til 25 Aar er den vanskeligste Periode næst efter Spædbørnsaarene. De lærer ikke, hvad det vil sige at høre hjemme i et Samfund, og derfor bliver saa mange af dem uegnede til det.

Jeg respekterer det Arbejde, som Skolens Lærere udfører, men er der noget, Skolen ikke gør, saa er det at opdrage Eleverne til at leve i Samfundet. Der tiltrænges i høj Grad en Bekæmpelse af Skolens Karaktersystem. Det lærer Eleverne at konkurrere med andre og at forsøge at komme saa højt op som muligt, medens det i Samfundet gælder om at arbejde sammen og løfte i Flok.

Der sidder rundt i Landet i Tusindvis af Ledere, som er samfundslivsfarlige at have siddende, fordi de samfundsmæssigt set er farligere end Influenzabaciller og hvad andet, der ellers kan skade os.

Mennesker maa opdrages til at leve sammen.

De fleste Mennesker savner en Livsanskuelse og en klar Forstaaelse af, hvad Meningen med Tilværelsen i Grunden er. Derfor bliver Samfundet saa leddeløst, som det er, og derfor trues Demokratiet af Diktatur, hvor det bliver Fagfolkene, der bestemmer det hele. Derfor saa Grundtvig rigtigt, da han indsaa, at der maatte finde en Opdragelse af de voksne Sted, for ellers blev Folkestyret ikke til nogen Gavn. Man kan ikke tale om Demokrati i et Barnekammer, og hvis Mennesker ikke ved, hvad de vil, saa kommer der nogen, som er stærkere, og det bliver Teknikerne.

Derfor er Spørgsmaalet om Voksenopdragelse nu blevet sat paa Dagsordenen Verden over, og der maa findes en Form for Opdragelse, der kan lære Mennesker at leve sammen.

Redaktør Kr. Bruun takkede Professor Hal Koch for det interessante Foredrag, og Mødet sluttede derefter med en Sang.

15.6.1950

Folkemøderne i Sydsjælland

afholdes Grundlovsdagen Kl. 14.30 paa Brøderup Ungdomsskole, hvor Pastor Hans Magle, Tønder, og Pastor H. Høirup, Ejby paa Fyn, vil tale, og Valdemarsdagen d. 15. Juni Kl. 14.30 paa Munkebakken i Næstved, hvor Højskoleforstander Jens M. Jensen, Aarhus, og Pastor Oluf Olsen, Grundtvigskirken, vil tale. — Alle er velkomne til Møderne.

P. U. V.
KR. BRUUN

Præstø Avis den 31.5.1950

Taler 1: Forstander **Jens Marius Jensen**, Aarhus (tidl. Brøderup Højskole)

Taler 2: Pastor **Oluf Anker Olsen**, Grundtvigskirken, København
<http://www.american-pictures.com/dansk/jacob/far/JH.minder.12.Grundtvigskirken.htm>

144 betalende voksne deltagere a' 1,50 kr.

Næstved Tidende den 2.6.1950:

Folkemøderne i Sydsjælland

Der holdes i Aar Møder Grundlovsdagen paa Brøderup Ungdomsskole og Valdemarsdagen paa Munkebakken i Næstved.

Præstø.

I ca. 50 Aar har Folkemødeudvalget for Sydsjælland, der blev stiftet af nu afdøde Forstander Dam, Brøderup Ungdomsskole, og Provst Meinertsen, Mern, holdt Møder rundt om i Landsdelen. I de første Aar samledes man i Mogenstrup, og senere flyttedes til Brøderup Ungdomsskole, Præstø og Slotsruinen i Vordingborg, men da Tilslutningen de to sidste Steder i de senere Aar har været for ringe, har man foreløbig opgivet at holde Møder i disse to Byer.

Grundlovs mødet vil derimod som sædvanlig blive holdt den 5. Juni paa Brøderup Ungdomsskole, hvor Pastor Hans Magle, Tønder, og Pastor Høirup, Ejby paa Fyn, vil holde Foredrag.

Disse to Talere er ikke særlig kendt her i Sydsjælland, men det er Mænd, der har et godt Ord at bringe og som

derfor fortjener at samle en stor Tilhørerskare.

Pastor Magle, der i flere Maaneder har opholdt sig i England for at virke for Sydslesvigernes Sag, vil tale om Sydslesvig.

Valdemarsdagens Møde vil i Aar blive holdt paa Munkebakken i Næstved, hvor der vil blive talt af Højskoleforstander Jens Marinus Jensen, nu Aarhus, og den tidligere Sognepræst i Næstved Pastor Oluf Olsen, Grundtvigskirken, og disse to Mænd er begge saa kendt i Sydsjælland, at yderligere Omtale er overflødig.

Udvalget haaber naturligvis, at alle folkeligt, kirkeligt og nationalt interesserede Kredse særlig paa Næstvedegnen vil slutte op om dette Møde, nu da det i Aar forsøgsvis holdes paa Munkebakken. Begge Møderne begynder Kl. 14.30.

Næstved Tidende den 16.6.1950:

Regnen tvang Valdemarsmødet under Tag

Problemet om den menneskelige Fattigdom skal løses paa dansk — ellers ...

Udvalget, der arrangerer Folkemøder i Sydsjælland, havde flyttet Valdemarsdagens Møde til Næstved i Aar, og det var tilrettelagt som et Firluftsmøde paa Munkebakken, der i Dagens Anledning var smykket med vajende Dannebrogssflag. De ca. 400 Deltagere havde just faaet bænket sig foran Talerstolen, og Udvalgets Formand, Redaktør Kr. Bruun, Præstø, var i Færd med at byde velkommen, da der gik Hul paa en Byge, som faretruende havde hængt over Munkebakken.

Der var intet andet at gøre end at forlægge Mødet til Teatersalen, og her optoges Mødet efter et Kvarters Forløb. Efter Sangen „Jeg er en simpel Bondemand“ fik Dagens første Taler, Forstander Jens Marinus Jensen, Aarhus, Ordet.

Meningen med Ungdomskommissionens Betænkninger

Forstander Jensen havde valgt at tale om Ungdomskommissionens Arbejde; han er selv Medlem af Kommissionen og gav til Indledning et Rids over, hvad der hidtil var udrettet. Med Udgangspunkt i, hvad han kaldte „Vendelboernes Afstraffelse af Gdr. Jens P. Petersen, Farendløse, og Prof. Hal Koch“ (Radiodiskussionen) beskæftigede han sig indgaaende med Kommissionsbetænkningen vedrørende Arbejdsbeskyttelse og redegjorde for de Tanker, Striden om denne Betænkning havde rejst.

Taleren pegede paa, at Kommissionen er nedsat af Socialministeriet, og at den faktisk er en „Amatørkommission“.

Betænkningens Ord, sagde Forstander J. M. Jensen, er ikke det endelige Ord. Meningen med disse Betænkninger er, at de skal fremkalde en offentlig Drøftelse; denne skulde i højere Grad end Betænkningen virke vejledende for Politikerne, og derfor staar min Underskrift under Betænkningen.

Taleren fandt, at det, man tilstræbte, var en Fornylelse af Folkestyret, idet man her havde ønsket at indskyde den offentlige Drøftelse som et nyt Led imellem Betænkning og Lovgivning. Han beklagede, at der gik saa kort Tid mellem Forelæggelsen af Betænkningen og Lovforslaget.

Det var muligt, sagde Taleren med Henblik paa Betænkningen om Arbejdsbeskyttelse, at Forbudet mod, at Børn under 18 Aar arbejder for fremmede, er overflødig, men man maa paa den anden Side ikke være blind for, at alt paa dette Omraade ikke er, som det burde være.

Som et Maal henviste Forstander Jensen til Arbejdskraftens rette Fordeling i Danmark. Han pegede paa, at 90,000 unge de sidste 10-Aar var vandret fra Landbruget til Byerne, og det var blot eet af en Række Problemer, hvis Løsning trænger sig paa. Han un-

derstregede Betydningen af, at Landbrugets Mænd er paa Talefod med Bybefolkningen, fordi de begge hører til samme danske Familie. Det havde sin Betydning, at Landbruget fastholdt og ikke svigtede de Uddannelsesformer, der karakteriseredes ved Højskoler, Efterskoler, Landbrugsskoler og Husmandsskoler.

Forstander J. M. Jensen pegede slutteligt paa, at det kan betale sig for Samfundet at støtte de Former for Ungdomsarbejde, der er begyndt frit og uafhængigt. De var forebyggende Foranstaltninger af Betydning for Samfundet. Han vilde hermed ikke ønske noget i Retning af et statsdrevet Ungdomsarbejde, men det var af Betydning, at der paa sundt Grundlag skabes Forhold i Landkommunerne, saa Landboungdommen ikke lader sig lokke til Byerne af tomme Forlystelser. Han fandt det rimeligt, at Samfundet yder økonomisk Støtte til Uddannelse af Ungdomsledere, hvis Arbejde ligger paa Linie med de bedste i Ungdomsbevægelserne.

I det praktiske Liv bestræber vi os paa, sagde Taleren, at give vore Børn og unge saa god en Arv som muligt. Det burde være lige saa naturligt at give dem en aandelig Arv af Størrelse og Værdi.

Foredraget hilstes med Bifald, og med Forsamlingens Tilslutning takkede Red. Bruun for Foredraget.

Det er en Kamp at blive Menneske

Efter Sangen „Hvad Solskin er for den sorte Muld“ talte Sognepræst ved Grundtvigskirken, Pastor Oluf Olsen, om Dannebrog som Symbol. Hvad Korset symboliserer, staar fast, men hvad med den røde Dug, der omgiver Korset? Den røde Dug er Symbol paa dansk Hjerteliv og Folkeliv, men det forekommer mig, at den røde Farve er blevet noget afbleget — at den efterhaanden er ved at blive graa. Det skyldes, at vi saa ofte mere føler os som Medlemmer af det danske Samfund end som Medlemmer af det danske Folk. Vi er blevet for lidt Samfund og for meget Folk, men vi maa huske, at vi er født til at være først og fremmest Mennesker, og det er en fundamental Fejltagelse at tro, at man kan nøjes med det materielle her i Tilværelsen.

Niels Bohr har ringet med Klokkeren og opladt en advarende Røst. Den tekniske og materielle Udvikling har bragt os saa vidt, at man nu ængstelig spørger, om Mennesket ogsaa har den indre Kvalitet, der skal til for at styre de vældige Kræfter, der nu taarner sig op som Verdensproblemer. I Virkeligheden tvivler vi jo paa det.

Vi har ikke faaet Freden, men lever i en stadig Kamp for Livet. De store Modsætninger ligger i Spørgsmaalet: skal vi bare være Borgere i et Samfund eller Mennesker. Det er en Kamp at naa frem til at være Menneske, men vi skal kæmpe den Kamp, ikke blot for vor egen Skyld, men ogsaa for det Slægtleds Skyld, vi opdrager.

Den menneskelige Fattigdom.

Taleren gik derefter over til en Omtale af menneskelig Rigdom og Fattigdom. Det er maaske ikke helt forkert, sagd han, at det er vanskeligt at være Menneske i København. Kæmpebyen, hvor den største menneskelige Fattigdom hersker. Jeg tænker ikke paa det økonomiske i denne Forbindelse. Samfundsmæssighederne medfører denne menneskelige Fattigdom i nogen Grad.

I ude i Provinsen og paa Landet skal prise jer lykkelige over jeres større menneskelige Formuenhed og lade være med at efterligne den københavnske aandelige Fattigdom. Institutionsvæsenet i København er absolut ikke efterlignelsesværdigt. De højtbesungne Børne„hjem“, hvor Moderen om Morgenen tidligt, for hun haster paa en lang Dags Arbejde, anbringer de smaa, er kun Surrogater for et Hjem. Om Aftenen hentes Børnene; saa skal de hjem og i Seng. Det er ikke et folkeligt Familieliv, men et Samfundsliv, der her leveres.

Man ser, hvorledes de store Virksomheder for at faa kvindelig Arbejds-kraft opretter disse Børneparkeringsanstalter, hvor Børnene lever en Tilværelse i steriliserede Omgivelser, medens Fabrikkerne tager Modrenes Tid og Arbejds-kraft. Disse Mødre og Forældre bliver fattige menneskeligt set ved at leve dette Samfundsliv.

Samlivet og Hjertelivet er symboliseret i den røde Dug. Løser vi ikke selv dette Problem paa dansk, saa bliver det med Tiden løst paa russisk!! I Storbyen bliver Opdragelsen lagt udenfor sit naturlige Sted: Hjemmet, den lægges i Hænderne paa en Institution, der vel materielt set yder Børnene meget godt, men menneskelig Rigdom bringer den ikke til Hjemmet.

Betænk jer 10 Gange ...

København er en umaadelig Kolos, der koster Masser af Menneskeliv. I unge Piger, betænk jer 10 Gange, før I forlader jeres menneskelige Fordele herude for at rejse til Storbyen, for at friste en Skæbne i menneskelig Fattigdom, en Tilværelse, hvor det samfundsmæssige kvæler det folkelige, og hvor Følgen er Trangen til forskellige Former for „Opium“ til at dække over Tomheden.

Vor Rigdom som Folk afhænger af, om Folkets Enheder kan faa Lov at leve et sandt Folkeliv, og naar saa Mennesker herigennem faar Kærlighed til Livet, saa er Tiden til at indfælde det hvide Kors — saa har vi hele Dannebrog med.

Tilhørerne rejste sig, medens Red. Bruun takkede Pastor Oluf Olsen, og med endnu en Sang sluttede Mødet.

15.6.1951

Folkemøderne i Sydsjælland

holdes Tirsdag den 5. Juni Kl. 14.30 paa Brøderup Ungdomsskole, hvor fhv. Statsminister Knud Kristensen og Højskoleforstander Damgaard-Nielsen, Ryslinge, taler, og Valdemarsdagen den 15. Juni Kl. 14.30 paa Slotsruinen i Vordingborg, hvor Biskop Lindegaard, Ribe, og Forfatteren Jørgen Bukdahl, Askov, taler

P. U. V.
Kr. Bruun.

Announce og formtale i Næstved Tidende den 1.6.1951

Folkemøderne i Sydsjælland

Grundlovs møde paa Brøderup Ungdomsskole og Valdemars møde paa Slotsruinen i Vordingborg.

DA nu afdøde Forstander Dam og Provst Meinertsen for ca. 50 Aar siden indbød til de første store Folkemøder i Sydsjælland, samlede disse Tusinder af Tilhørere, og navnlig havde Møderne i Mogenstrup overvældende stor Tilslutning.

Men efterhaanden, som der var mere og mere, der kaldte Befolkningen i Sydsjælland af Møder, Fester og Sammenkomster af forskellig Art, blev Tilslutningen ringere og ringere.

I de første gyldne Aar oparbejdede Udvalget, der arrangerede Møderne, et betydeligt Overskud, men efterhaanden som der tæredes paa dette, maatte man opgave Møderne i Præstø og Næstved, hvor Tilslutningen var ringest.

Hidtil har Udvalget dog fortsat med Grundlovs mødet paa Brøderup Ungdomsskole og Valdemars mødet i Vordingborg, men da navnlig det sidste ogsaa har givet stort Underskud i de senere Aar, forsøgte det i Fjor at lægge dette Møde i Næstved, uden at det

dog gav synderligt bedre Resultat.

I Aar vil Møderne blive gennemført paa den Maade, det er sket i adskillige Aar: Grundlovs dagen paa Brøderup Ungdomsskole, hvor fhv. Statsminister Knud Kristensen og Højskoleforstander Damgaard Nielsen, Ryslinge, taler, og Valdemarsdagen i Vordingborg, hvor Biskop Lindegaard, Ribe, og Forfatteren Jørgen Bukdahl taler, og disse 4 Navne skulde være en Garanti for, at det bliver gode, interessante og indholdsrigge Møder.

— Forholdet er nu det, at Udvalget ikke har flere Reserver, saa hvis Møderne i Aar giver Underskud, maa de indstilles, og dette vil sikkert blive beklaget i vide Kredse. Vi henstiller derfor til alle kirkeligt, folkeligt og nationalt interesserede, at de slutter op i meget stort Tal om begge Møderne, saaledes at Udvalget kan blive klar over, om der virkelig er Basis for disses Fortsættelse.

Taler 1: Biskop **Morten Christian Lindegaard**, Ribe

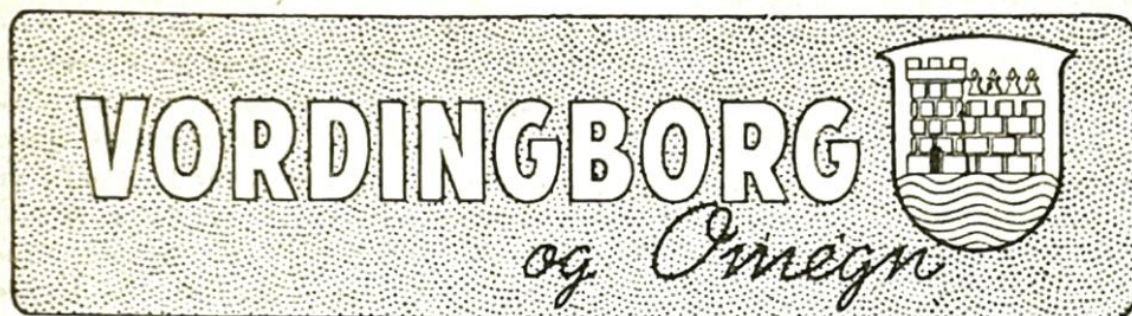
<http://www.poulkristensensforlag.dk/product/sorgens-gave-2981/>

Taler 2: Forfatter **Jørgen Bukdahl**, Askov

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Kunst_og_kultur/Litteratur/Forfatter/J%3%B8rgen_Bukdahl

145 betalende voksne deltagere a' 2,00 kr.

Præstø Avis den 16.6.1951:

HISTORIENS TALE

fra Valdemarernes Slotsruin —

Et Valdemarsmøde paa Slotsruinen i Vordingborg med Forfatteren **Jørgen Bukdahl**, Askov, og Biskop **Lindegaard**, Ribe, som Talere.

I GAAR Eftermiddag holdtes paa Slotsruinen i Vordingborg det aarlige Valdemarsmøde, og Mødets Talere var i Aar Forfatteren Jørgen Bukdahl, Askov, og Biskop Lindegaard, Ribe. Mødet havde, samlet en rigtig god Tilslutning, og Vejret var lunt med enkelte Regnstænk, som heldigvis ikke blev saa meget, at det generede Mødet.

Efter at Formanden for det Udvalg, der tilrettelægger de aarlige Folkemøder paa Brøderup Ungdomsskole og i Vordingborg, Redaktør Kr. Bruun, Præstø, havde budt velkommen, talte Jørgen Bukdahl om Historiens Tale fra Valdemarernes Slotsruin.

Et Eftermæle fra Valdemarstiden i smuldrende Skønhed.

Slotsruinen i Vordingborg er et Eftermæle i smuldrende Skønhed fra Valdemarstiden, sagde Jørgen Bukdahl. Slottet her var i sin Tid en Hjørnesten i den danske Middelalderpolitik, og alt, hvad der har med Valdemarerne at gøre, er knyttet hertil baade indenrigspolitisk og udenrigspolitisk og navnlig det sidste. Det var den Gang, da vi drev Storpolitik og forsøgte at skabe et Østersøvælde for derved at dække Danmarks Frihed hinsides Østersøen for derved at skabe et Sikkerhedsbælte udenom Landet.

Det er en Storhedstid for vort Land, denne Ruin taler om. Den moderne Historieforskning vil gerne gøre det til en blot og bar Erobringspolitik, der medførte, at Landet satte sine Kræfter til, men det er en historisk Kendsgerning, at hvis denne Erobringspolitik i Valdemarstiden ikke havde fundet Sted, saa er det ikke sikkert, at Danmark havde bestaaet som selvstændigt Land i Dag.

En Storhedsdrøm, der brast.

Nu er dette Valdemarsvælde forlængst brudt sammen, men det har noget at sige os i Dag her paa dette Sted, hvor de vigtigste Beslutninger i vort Lands Historie i sin Tid er blevet truffet. Ingemann opfordrer den Slægt, der døde, til at stige op af Graven og forkynde sit Fald og sone sin Brøde og vise, hvorfra Frelsen kom. Uden Historiens Tale bliver der aldrig Kraft i de aktuelle Beslutninger, og det er derfor mit Haab, at Historiens Tale maa naa os i denne Tid, hvor vi lever i en urolig Verden, omgivet af Farer paa alle Kanter.

Naar vi fra dette Sted, den danske Storhedstids fornemste Sted, ser tilbage gennem Tiderne, saa kan det udefra se fattigt nok ud. Valdemarerne vilde skabe et nordeuropæisk Imperium, men denne Storhedsdrøm fik en krank Skæbne, og Afskrivningen af den sluttede i 64, da vi ikke alene mistede vore nordtyske Besiddelser, men noget af selve Danmark, nemlig Sydslesvig.

En indre Opgangslinje.

Det ser ud som Nederlag paa Nederlag, men samtidig kan Udviklingen her paa Ruinerne af vor store Magt-politik vise os, at ethvert Nederlag i

Danmarks Historie samtidig har frigjort os og samlet indre Kræfter, som hidtil har været holdt nede. Samtidig med den ydre Nedgangslinje i vor Historie gaar der altsaa en indre Opgangslinje, der har styrket Folkets Samhørighed og fornyet vor Energi. Saaledes betød Nederlaget paa Dybbøl i 64, vor Magtpolitiks sidste Bastation, et aandeligt Morgengry, fordi der ud af dette Nederlag voksede et nyt Fædrelandsbegreb, der ikke bygger paa Statsbegrebet og Magt-polik, men paa Forstaaelsen af, at det er Modersmaalet og Sindelaget, som binder Folk sammen.

Tidens Opgaver.

Vi maa, ud fra det Historiens Tale lærer os, tage Stilling til de Opgaver, der venter os, og en af disse Opgaver er det sydslesvigske Spørgsmaal. Vi maa gøre os klart, at en Grænsekamp aldrig nogensinde afsluttes, og det er derfor en Vildfarelse at tro, at paa Genforeningsdagen i 1920 blev Sønderjylland genforenet med Danmark. Der er Landsmænd syd for Skelbækken, og vi maa være med til at styrke dem i deres Kamp for at faa Nationalitetsprincippet respekteret.

Ligheden maa sættes lige med Friheden.

Vi maa ogsaa være med til at værne vort Land mod den Fare, der truer os fra Rusland. Vi har altid her i Landet sat Friheden højest, men vi maa sætte Ligheden lige med Friheden. Ellers taber vi Spillet udenrigspolitisk. Vi maa være med til at løse de sociale Opgaver, der ligger for os og sætte det sociale paa Højde med det nationale, og vi maa naa dertil, som Grundtvig siger, at faa har for meget og færre for lidt.

Den danske Arv og den kristne Tro.

Derefter talte Biskop Lindegaard, Ribe, der indledede med at sige, at lige

som Danmark i Aarhundredernes Løb har været igennem trange Tider, saaledes har vi ogsaa i de sidste Aar prøvet dette, men vi har efter disse trange Tider altid formaaet at rejse os igen, sagde Biskoppen, og Grunden til, at vi har formaaet dette, er den, at der i Folket har været Kræfter, som har forhindret os i at gaa under, nemlig den danske Arv og den kristne Tro.

Vi husker vel alle den første Søndag, efter at Danmark var blevet besat, fortsatte Biskop Lindegaard. Vi kom i Kirke, og Evangeliet, som der blev prædikeret over, var det Sted, hvor Jesus tager Afsked med sine Disciple og siger: I skal ikke være bange. Eders Hjerter forfærdes ikke. Tror paa Gud og tror paa mig. Nu skal det vise sig, om der er noget ved jeres Tro.

Det var jo, som om disse Ord var talt til os. Vi frygtede og bævede for det, der var sket, og det, der kunde ske, men saa kom Ordene til os: I skal ikke være bange.

Vi skal ikke tabe Mødet.

Men ogsaa nu gælder disse Ord for os. Vi skal ikke tabe Mødet, fordi det ser mørkt ud. Vi skal blot tro paa Gud. Han vil os det kun godt, og han har en Mening med det, vi skal igennem. Danmark er en lille Del i Guds store Plan, og han har bevaret os i Tusind Aar, fordi han vilde, at der skulde være et Folk, der talte Dansk, og et Folk med den danske Folkekarakter. Hvert Folk har sin Bestemmelse, og vi skal ikke stirre os blinde paa det, der sker omkring os, men i Stedet for skal vi se opad, for ellers forbløder vort Hjerte. Det, der skal holde os oppe, er Vissheden om, at det dybe i Guds Stemme er Ret og Retfærdighed.

**Dette blev det sidste Valdemarsmøde, arrangeret af
Foreningen af Indbydere til Folkemøder i Sydsjælland**